

ANKARALI ÖYKÜLER

Metin İPEK

T.C.
ANKARA
BUYÜKŞEHİR
BELEDİYESİ
BASIN YAYIN VE HALKLA
İLİŞKİLER DAİRESİ

ANKARALI ÖYKÜLER

**ANKARA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ
ÇOCUK KİTAPLIĞI**

ISBN: 978-605-9347-27-3

1.Baskı
Şubat 2021 ANKARA

Genel Yayın Yönetmeni
Volkan Memduh GÜLTEKİN

Editör
Mükremin YILDIRIM

Yazar
Metin İPEK

Kapak Tasarımı ve İç Resimler
Aylin AYDAŞ

Ankara Büyükşehir Belediyesi

Basımevi:
Fersa Matbaacılık Paz. San. Tic. Ltd. Şti.
36. Sk. No: 5/B-C-D Ostim Yenimahalle/ANKARA

Matbaa Sertifika No: 16216

ANKARALI ÖYKÜLER

Metin İPEK

Sevgili çocuklar,

Ülkemizin başkenti Ankara'mızı daha yakından tanıtmak adına Ankara Büyükşehir Belediyesi olarak, şehrimizin tarihi ve turistik mekânlarını içinde barındıran çeşitli öyküleri bu kitap ile sizlere ulaştırmayı amaçladık.

Elinizdeki bu kitapta yer alan her bir öyküde Ankara'mızı daha yakından tanıyacak ve öykü kahramanları ile macera dolu bir serüven yaşayacaksınız.

Gözlerinizden öpüyor, hepinize bol okumalı günler diliyorum.

Mansur YAVAŞ
Büyükşehir Belediye Başkanı

İÇİNDEKİLER

Tulpar

Çıkrıkçılar Yokuşu'ndaki Gemi

Gizemli Fotoğraf

Misket

Ankara Tufanı

Kerim ve Telo

Elmadağ'ın Elmaları

Ankara Dolmuşu

TULPAR

Güneş söğüt ağacının yaprakları arasından kerpiç duvarları selamlıyordu. Bahçede dedesiyle oturan Alp, meraklı bakışlarla manzarayı izliyordu. Yaz tatili için memleketten dedesinin yanına geldiğinde Ankara'nın bu kadar devasa bir yer olabileceğini düşünmemiştir.

Ankara Kalesi'nin eteklerindeki bir evde oturan Alp'in dedesi Rafet Bey evin bahçesinde çayını demlerken, Alp de Ankara'yla ilgili dedesine sorular soruyordu:

“Dede dede, şu uzun şapkalı yer neresi?”

İhtiyar adam yeni demlenmiş çayından bir yudum aldıktan sonra gülümseyerek Alp'e döndü:

“Orası Atakule sevgili torunum. Baban senin yaşlarındayken onu oraya götürürdüm. O zamanlar orada, hiçbir yerde olmayan çok çeşitli oyuncaklar, büyük ve renkli şekerler, farklı müzikler çalan dükkânlar vardı ve baban oraya gitmeyi çok severdi.”

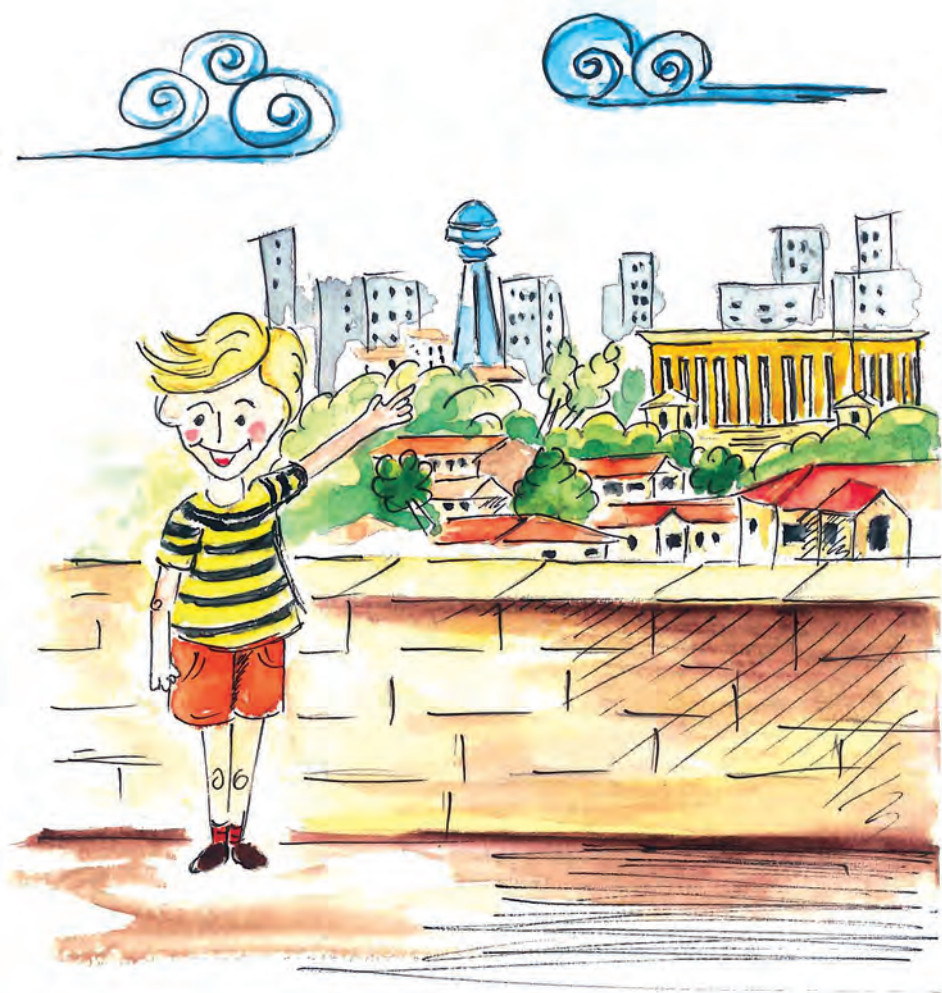
“Çok ilginçmiş gerçekten dede. Babam gelince bende gitmek istiyorum. Dede, peki şuradaki büyük, sarı, o güzel yer ne?”

İhtiyar adam bu soru karşısında önce te-
bessümle, ardından da büyük bir özlemle baş-
ladı anlatmaya:

“Ah sevgili Alp'im... Orası ülkemizin ku-
rucusu Mustafa Kemal Atatürk'ün yattığı yer,
Anıtkabir... Eskiden sık sık oraya giderdim. Es-
kisi gibi dermanım olsa seni oraya götürmeyi
çok isterdim. Ama malum ihtiyarlık, uzun süre
ayakta kalamıyorum.”

O zamana kadar ders kitaplarında, sınıf-
larda fotoğraflarını gördüğü Atatürk'ün kab-
rini ilk kez çıplak gözle gören Alp'in heyecanı
gözlerinden okunuyordu. “Oraya mutlaka git-
meliyim” diye içinden geçirdi. O sırada komşu
çocuğu olan Aras elinde annesinin yaptığı pas-
tayla içeri girip gür bir sesle, “Günaydın Rafet
Dede! Rafet Dede! Bu pastayı annem gönderdi”
dedi. Alp'le Aras o âna kadar tanışmıyorlar-
dı. Alp'in dedesi de, “Günaydın yavrum, ah ne
zahmet etmiş, teşekkür ederim” diyerek Aras'ı
yanına çağırdı.

“Gel bakalım Aras. Geldiğin iyi oldu, ben-
de seni çağıracaktım. Bak burada kim var? Alp
sen de gel.”

Rafet Dede, Aras'a dönerek, "Bak, bu kardeşinin ismi Alp. Benim torunum. Alp buraları pek bilmez, o yüzden bundan sonra ona yardımcı ol, olur mu?" dedi.

"Tabii ki Rafet Dede, sen hiç merak etme."

Aras'la Alp tanışıp zamanla çok iyi arkadaş oldular. Bu bitirim ikili, mahallede bazen saklambaç bazen de futbol oynayarak vakit geçirmeye başladılar. Bir sabah Alp, dedesiyle yine evin bahçesinden Ankara manzarasını izlerken bu kez hep aynı noktaya bakmaya başladı. Büyük ve sarı o yere, Anıtkabir'e... Alp'in içindeki Anıtkabir'i görme arzusu tekrar filizlendi. Oraya gitmenin bir yolunu düşünüyordu. Bunun için arkadaşı Aras'ın desteğine ihtiyacı olduğundan ilk fırsatta konuyu arkadaşına açtı:

"Anıtkabir'e gittin mi hiç Aras?"

"Evet tabii ki, her yıl tüm okul birlikte gideriz. O gün çok muhteşem bir gün olur..."

Alp'in gözleri ışıltılı oldu.

“Nasıl bir yer anlatsana?”

“Tarif edemeyeceğim g zelliikte bir yer. Hem orada daha önce hiç görmediğim kitapları gördüm. Müzesinde savaşların canlandırılmaları var, Atatürk’ün arabaları, kıyafetleri, her Şey...”

Kitaplara da çok ilgili olan Alp, Aras’ın söylediği bu sözlerle artık Anıtkabir’i görmek için başka sebeplerin de ortaya çıktığını ve oraya gitme vaktinin gelip çattığını anlamıştı. Heyecanlı bir Şekilde arkadaşı konuşmasını bitirmeden araya girdi:

“Aras oraya gidelim mi?”

“Şimdi mi?”

“Evet evet, hadi!”

Alp’le Aras, hayalleri kadar kocaman camları olan bir dolmuşa binerek Anıtkabir’in yolunu tuttular. İçeriye ilk kez gezen Alp’in kalbi g m g m atıyordu.

Ülkemizi kuran lidere ilk kez bu kadar yakındı.

Biraz gezdikten sonra kitaplık bölümüne geldiler. Alp geometriden tarihe, coğrafyadan dil kitaplarına kadar gördüğü çeşitliliğe hayran hayran bakıyordu. Derken kitap raflarının arasında arada derede kalmış, güneş gibi parlayan bir kitap gördü. Geriden gelen Aras da Alp'in yanına gelmişti. Odada ikisinden başka kimse yoktu. Kitap raflarının arasından adeta bir güneş gibi ışıldayan bu esrarengiz kitaba Aras da gözünü kırpmadan bakıyordu. Alp daha fazla dayanamadan kitaba uzanmak istedi. Fakat boyu raflara uzanmaya yetmedi. O da çözümü Aras'ın omuzlarına tırmanıp raflara uzanmakta buldu. Dengeleri ikide bir sarsılan bu bitirim ikilinin bedenleri sağa sola sallanırken, gözleri ise ıslıl ıslıl ışıldayan kitaptan başka bir şey görmüyordu. Aras'ın omuzlarında zar zor dengede duran Alp, bu göz kamaştırıcı kitaba uzanmak için bir hamle yaptı ve yaptığı gibi de arkadaşıyla birlikte dengesini kaybederek yere düştü. Düşmenin etkisiyle başlarında yıldızlar dönüyordu. Ama ikisinin aklı da az önce gördükleri o gizemli kitaptaydı. Tekrar ayağa kalktılar. Arkadaşının omzuna yeniden çıkan Alp, bu kez kitaplık raflarından tutunarak dengeyi sağlayıp zor da olsa kitaba uzanmayı başardı. Fakat o da ne! Alp'le Aras kitabı açtıktan sonra

şaşkın şaşkın birbirlerine baktılar. Bu bir kitap değildi. İçinde altın anahtar olan gizli bir kutuydu. Bu anahtarın nereye ait olduğunu düşünen Alp'le Aras, rafların arasında gizli bir kapı olduğunu fark ettiler. Alp anahtarı aldığı gibi kapıya doğru yöneldi. Rafların arasında ortaya çıkan ve anahtarı çevirdikçe renk değiştirmeye başlayan bu kapı en az buldukları kitap görünümü anahtar kutusu kadar ilgi çekiciydi. Alp'le Aras, kapının değişen renklerine baktıkça gökkuşağının altında koştuklarını hayal ediyorlardı.

Ve birden kapı açıldı... Karanlığın ötesinde görünen bir çift göz sanki yüzyıllardır sahibini beklemişçesine onlara bakıyordu. Karşılarında duran beyaz, kanatlı bir at, "Tulpar"dı. Besbelli asırlarca kendisini burada gizlemişti. Gördükleri karşısında şaşkına dönen Alp'le Aras biraz korku biraz da heyecanla Tulpar'a yaklaştılar. Aras, Alp'e dönerek, "Ne yapıyorsun? Hemen buradan çıkmalısınız. Hayır hayır, ona dokunmamalısınız!" dedi.

"Merak etme Aras, bu Tulpar olmalı... Bir kitapta okumuştum. Tulpar, yiğit insanlara yardımcı olmak için ortaya çıkarmış, korkula-

cak bir şey yok.”

Aras, Alp'in bu sözlerinden sonra korkusunu bir kenara bırakıp Tulpar'a yaklaştı. Bem-beyaz tüyleriyle asil bir duruşu olan Tulpar, kanatlarını açarak Alp'le Aras'ı sırtına bindirdi. Doğrusu bu bitirim ikilinin tüm yaşadıkları rüya gibiydi. Tulpar, kanatlarını iki uca da açıp çırparak havalandı. “Sıkıca tutunun” diye de tembihledi sonra.

Alp'le Aras, korku içinde elleriyle gözlerini kapatıp, “Aaa!” diye bağırırken, Tulpar onlara tebessümle bakıyordu. Bir süre sonra gözlerini açıp etrafa bakmaya başlayan çocuklar, aslında Ankara'nın gökyüzünden de ne kadar güzel göründüğünü fark ettiler.

Ver elini Emek, Mamak, Sincan, Keçiören derken Tulpar, tüm Ankara'yı gökyüzünden seyrettirdi. Sonra Etnografya Müzesi'nin bahçesine indiler. Alp de Aras da heyecanlı heyecanlı aşındırdılar müzenin merdivenlerini. Alp üç basamak birden çıkarken, Aras dört basamak birden zıplıyordu. Müzenin içinde her bir eseri dikkatle incelediler.

Müze görevlisi Ayşe Hanım başladı anlatmaya:

“Müzemizde, 1938 yılından 10 Kasım 1953’e kadar ülkemizin kurucusu Gazi Mustafa Kemal Atatürk’ün naaşı tutulmuştur. Daha sonra da ilk devlet müzesi olarak bilinen müzemiz halkımızın hizmetine açılmıştır. Müzemin bulunduğu alan Selçuklu Devleti’nden beri Namazgâh Tepesi olarak bilinmekteydi. Burada çeşitli dini tören ve ritüeller gerçekleşirdi. Sevgili çocuklar; müzemizde Türk kıyafetleri, işlemeli eserler, el dokumaları, madeni eserler, cam ve çini parçaları, savaş aletleri, el yazması ve ahşap gibi çok çeşitli eserler sergilenmektedir.”

Alp: “Nasıl yani e ama Anıtkabir..?”

Ayşe Hanım: “Maalesef Atamızın ani ölümünden dolayı Atamızın naaşı önce buraya getirildi. Sonra Anıtkabir inşaatının yapımı başladı.”

Ayşe Hanım’la birlikte diğer bölümleri gezmeye başlayan çocuklar sürekli yeni bilgiler öğreniyorlardı.

Ayşe Hanım: “Bakın bu bölümdeki halılar el dokumasıdır. Eskiden halılar böyle bin bir zah-

metle ortaya çıkardı. Her halıda kültürümüzü yansıtın semboller olurdu.”

Halılar zerindeki motifleri oynadığı bilgisayar oyunundaki grafiklere benzeten Aras, hayranlılıkla halıları inceliyordu. Biraz iplik ve el becerisiyle böyle eserler ortaya çıkarmak ona inanılmaz gelmişti.

Mzeyi kapanış saatine kadar gezen çocuklar gördükleri her objeye hayranlılıkla bakıyorlardı. Güneş batmaya yakındı. Yılların yorgunluğunu yansıtın mermer merdivenlerin başında çocukları bekleyen Tulpar ise yeni maceralar öncesi halinden gayet memnun görünüyordu...

**ÇIKRIKÇILAR
YOKUŞU'NDAKİ GEMİ**

Horozlar çoktan ötmüş, simitçiler simitlerini tezgâhlarına dizmiş, “Hadiiii sıcak sıcak Ankara simidi bunlar” bağışmaları sokaklarda yankılanırken, kırmızı elbisesiyle pencerenin arkasında esneyerek sokağı izleyen Ayşe daha yeni uyanmıştı. İnsanların koşturması, yeni kurulan tezgâhlar, polis amcanın düdüğü sesi, ötüşen kuşlar... Ayşe için tüm bunlar yeni bir güne merhaba demekti. Mutfaktan gelen çay kaşığı sesi ise mutlulukla eşdeğerti. Çay bardağında kaşığın dansını duyan Ayşe hemen yatağını toplayarak annesinin yanına gitti.

“Günaydın annecim! Oh mis gibi kokuyor her şey. Ellerine sağılık...”

“Afiyet olsun kuzum benim! Hepsinden ye.”

Kahvaltısını yapan Ayşe arkadaşlarıyla oynamak için evlerinin yakınındaki Çıkırıkcılar Yokuşu’ndan aşağıya doğru yürümeye başladı. Mavi bir demir kapının önünde topaç çeviren Pınar’la Ece’yi gördü.

“Pınaaaaar! Eceeee!” diye seslendi. “Günaydın arkadaşlar (yerdeki topaçları göstererek) bunlar nedir?”

Saklambaç ve istop dışında pek oyun bilmeyen Ayşe topacı ilk kez görmüştü.

Kızlar, Ayşe'nin sorusunu cevaplayacağı sırada Pınar'ın çevirdiği topaç Bakırcı Ali Usta'nın dükkânından içeri girdi.

Gözlüğünü takıp topacı eline alan Ali Usta derin bir iç çekerek, "Ah! Beni çocukluğuma götürdünüz sizi yaramazlar! Küçükken ben de kardeşimle bu sokakta topaç oynardım." dedi.

Gözleri dolan Ali Usta, Ayşe'nin incecik sesiyle irkildi:

"Ali amca, topaç ne demek?"

"Topaç asırlardır bu topraklarda oynanır yavrucum. (Topacı göstererek) Bak bu ahşabın etrafını iple sarıp hızlıca yere atarız. En çok kiminki dönecek diye aramızda iddialaşırız. Hadi sana atmasını öğreteyim."

"Topacımızın etrafını iple sarıyoruz ve 'yel yeperek yelken kürek' diye bağırıp atıyoruz."

"Yel yeperek yelken kürek ne demek Ali amca?"

“Yel yeperek yelken kürek, çok acele olarak atmak için kullandığımız bir deyim kızım.”

Şaşkın şaşkın hem deyimi hem de topacın ne olduğunu öğrenen Ayşe birkaç deneme sonrası topaç atmayı öğrendi ve öğrenir öğrenmez de Pınar ve Ece ile yarış yapmaya karar verdi.

“Hadi bakalım kızlar, en uzun süre kimin topacı dönecek görelim. Yel yeperekkk yelken kürekkk!”

Pınar’la Ece bir türlü istedikleri gibi topacı fırlatamadılar. Ayşe ise topaç fırlatmayı çok sevdi. Üç kez fırlatışın sonunda da Ayşe galip geldi. “Yaşasın! Ben kazandım” diye sevinen Ayşe’yi duyan Ali Usta, Ayşe’ye, “Maşallah eteklerin zil çalıyor kızım, aferin sana” dedi.

Ayşe yine şaşkın şaşkın bir Ali Usta’ya bir eteğine bir de çalan zillerin nerede olduğunu anlamak için sağına soluna bakmaya başladı. Bunu gören Ali Usta gülerek, ‘etekleri zil çalmak’ deyiminin ne anlama geldiğini açıkladı:

“Kızım beni güldürdün, Allah da seni güldürsün emi! Etekleri zil çalmak, çok sevinen bir

kişi için kullanılan deyimdir. Biz birine ‘etekleri zil çalıyor’ dersek o kişinin çok sevinçli olduğunu ifade etmiş oluruz.”

Kırmızı elbisesi ve elbisesine uyumlu kırmızı yanaklarıyla Çıkrıkçılar Yokuşu’nda yürümeye devam eden Ayşe’nin kulağına bir ses çalındı:

“Batan geminin malları bunlaaar! Haydi, almayan kalmasın!”

Sesin geldiği yöne bakan Ayşe büyük bir kalabalık gördü fakat kalabalığın ardındaki satışı tezgâhını göremedi. Telaşlı bir şekilde eve koştu. Kapıya yaklaşır yaklaşmaz pencerede görünen annesine seslendi:

“Anne anne! Aşağıda gemi batmış! Herkes orada, çok kalabalık.”

Kızının söylediklerine anlam veremeyen anne, Ayşe’nin hayal gördüğünü düşünerek, “Kızım gemiler denizde olur. Burada ne işi var?” dedi.

“Anne gerçekten batmış, gel göstereyim!” diyerek annesini çekiştiren Ayşe sonunda annesini ikna etti ve birlikte Çıkrıkçılar Yokuşu’ndan aşağı doğru yürümeye başladılar.

Gökuşağının bir yansıması gibi duran ren-
gârenk kumaşçı tezgâhlarını arkalarında bırak-
tıktan sonra Ayşe, annesine sesin geldiği yeri
gösterdi.

“Bak anne gemi batmış, adam bağılıyor ve
çok kalabalık. Kalabalıktan gemi görünmüyor
sanırım.”

Bu sırada tezgâhtar yine, “Batan geminin
malları bunlarr! Yetişen alıyor!” diye bağırdı.

Ayşe’nin batık gemisi aslında bir tezgâhtar
söyleminden öte değildi. Bunu fark eden annesi
kahkaha atarak, “İlahi! Ayşe kızım... Beni çok
güldürdün. Satıcılar mallarını satmak, dikkat
çekebilmek ve ucuz olduğunu ifade etmek için
bu şekilde söylemlerde bulunabilirler” dedi.

Konuyu yanlış anladığını anlayan Ayşe’nin
yanakları daha da kızardı. O an Ayaş’taki do-
mates tarlasına Ayşe’yi koysalar yanaklarının
kırmızılıkları ayırt edilemezdi.

Ayşe ve annesi eve doğru yürümeye baş-
ladılar. Ayşe’nin bu durumdan çok utandığını
fark eden annesi, onu sevindirmek için yol üs-

tündeki bir şekerçi dükkânına götürdü. Kırmızı beyaz halka şekerler, rengârenk horoz şekerleri, tadına doyumaz macunlar, fındıklı, fıstıklı lokumlar, güneş ışığı vurdukça ıslıl ıslıl parlayan şeker ambalajları... Rüya gibi bir yerdi şekerçi dükkânı. Yıllardır bu dükkânda şekerlemeler yapan Osman amca dükkânına her giren müşteriye önce tatmaları için şekerlerinden ikram ederdi. Annesi, Ayşe'ye iki halka şeker aldı. Şekerlerin hangisini önce yiyeceğini düşünen Ayşe, batan gemiyi çoktan unutmuştu bile. Geriye ise ikisinin de yüzünde büyük bir tebessüm kaldı.

GİZEMLİ FOTOĞRAF

Zil çalmasına rağmen öğretmenleri ödevlerini tek tek söylüyordu. Çantasına defterlerini yerleştiren Selim, bir yandan da öğretmenin söylediği ödevleri not ediyordu.

“Herkes Ankara Kalesi’ne çıkıp Ankara manzaralı fotoğraf çekip haftaya dersimize getirecek. Ardında da bu fotoğraf ile ilgili kompozisyon yazacağız. Anlaşıldı mı çocuklar?”

Oyun oynadığı tabletinin bu işi göreceğini düşünen Selim kaleye Eymen ve Yusuf ile birlikte gitmeye karar verdi. Pazar günü Ulus’ta buluşup kaleye yürüyeceklerdi. Ona göre bu ödev pek eğlenceliydi. Hem gezmiş hem de ödevini yapmış olacaktı. Öğretmene göre herkesin Ankara’ya bakış açısı farklıydı ve bunu fotoğraf üzerinden çocuklara anlatacaktı. Bakış açılarının farklılığını keşfeden çocukların da empati yeteneğini geliştireceğini düşünüyordu.

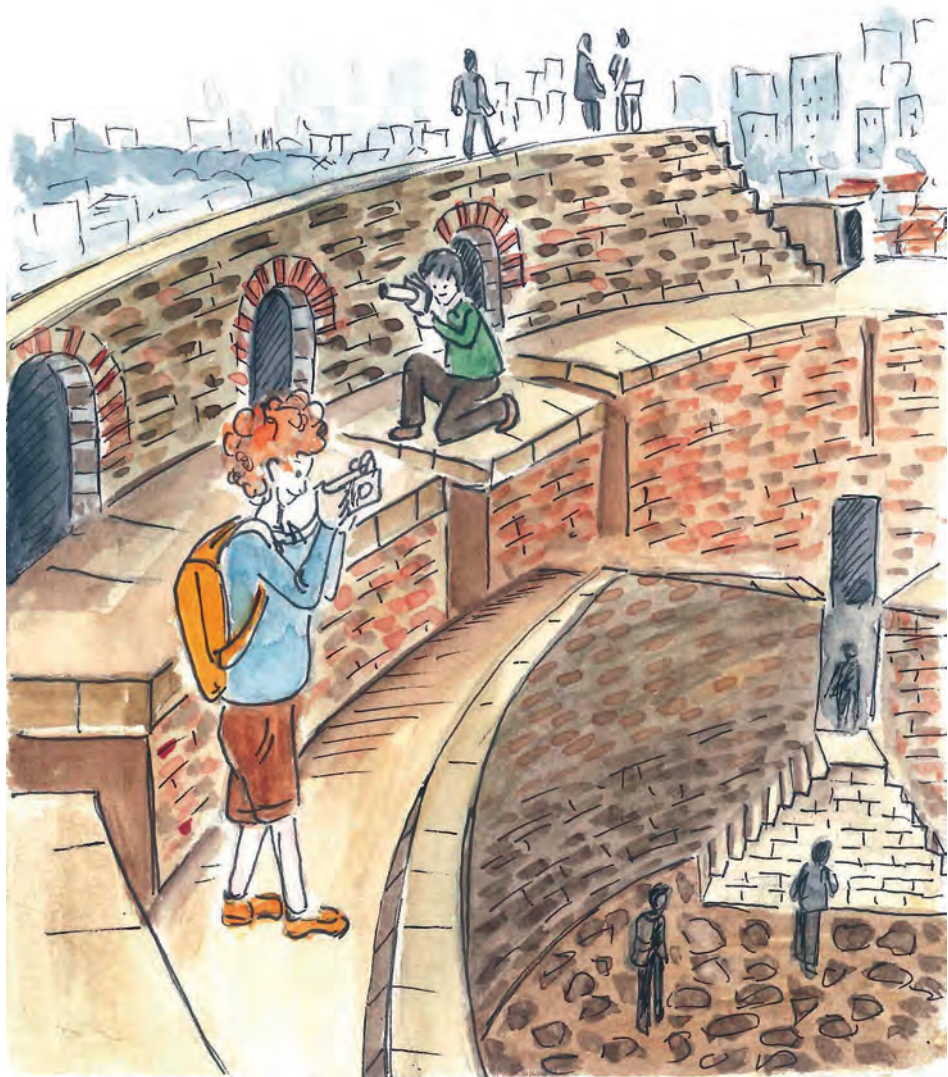
Eymen Bahçelievler’den, Yusuf Yenimahalle’den, Selim de Keçiören’den otobüse bindi; sözleştikleri gibi sabah saat onda Ulus’ta buluştular. Sohbet ederek kalenin girişine kadar gelmişlerdi. Kalenin girişinde bekleyen ve kale rehberliği yapan küçük çocuklardan kale hakkında bilgiler aldılar.

“Ankara Kalesi’nin yapılış tarihi kesin olarak bilinmemektedir. Roma, Bizans ve Selçuklu dönemlerinde birçok kez onarılan Ankara Kalesi, tepenin yüksek bölümünü kaplayan iç kale ve çevresini kuşatan dış kaleden oluşmaktadır. Kapı üzerinde ise İlhanlı döneminden kalma kitabe yer almaktadır. Kuzeybatı kısmında da Selçuklular tarafından yaptırıldığını gösteren bir yazı bulunmaktadır. Tarih içerisinde çok kez el değiştiren kale her hükümdarlık döneminde tadilat görmüştür.”

Tarihin içinde yürüdüklerini hisseden Selim, Eymen ve Yusuf kalenin burçlarına yakın bir yere çıkarak fotoğraf için uygun açı aradılar. Herkes farklı bir köşeden aşağıdaki Ankara manzarasının fotoğrafını çekti. Birlikte de fotoğraflar çekilen arkadaşlar çektikleri fotoğrafları bastırmak için fotoğrafçıya doğru yola koyuldu.

Fotoğrafların basılı halini alıp Hamamönü Meydanı’nda bir banka oturdular. Herkes kendisinin çektiği fotoğrafın en güzeli olduğunu düşünüyordu. Üçü de fotoğraflarını ellerine alıp birbirleriyle kıyaslarcasına havaya kaldırıp bakmaktaydı fakat o da ne!

Selim, Eymen ve Yusuf tüm fotoğraflarda bulanık, ince, uzun ve beyaz bir nesne olduğunu fark etti.

Üçü de birbirine bakarak bu nesnenin ne olduğunu anlamaya çalışıyordu. Ama ilk anda bir sonuca varamadılar. Bu şekliyle fotoğrafları öğretmenlerine göstermeye karar verdiler.

Pazartesi ilk ders zili çalar çalmaz öğretmen sınıfa girdi. Selim, Eymen ve Yusuf bir an önce fotoğraflarındaki ilginç nesneyi öğretmenlerine göstermek için sabırsızlanıyordu. Yusuf bu nesnenin bir ufo olduğunu iddia etti. Uzay araçlarına da meraklı olan Yusuf'un bu iddiası Eymen'de karşılık bulmadı. Her zaman mantık çerçevesinde sebepler arayan Eymen bunun bir ufodan daha çok fotoğraf makinesinin objektifine takılan bir toz tanesi olduğunu söyledi. Selim ise fotoğraftaki nesneyi defalarca incelemeye devam etti. Ve sınıftaki ödev sırası nihayet kendilerine gelmişti. Öğretmene manzardan daha çok fotoğraftaki uzun beyaz nesneyi gösteren çocuklar bunun ne olduğu öğrenmek istiyorlardı. Öğretmen fotoğrafları uzun uzun inceledi. Her fotoğrafta uzun beyaz nesnenin kale burçlarının aynı kenarında bulunduğunu

fark etti. Acele bir tanım yapmaktan kaçınan öğretmen, bu nesneyi yerinde incelemek için okuldan sonra Yusuf, Selim ve Eymen ile kaleye gitmeye karar verdi. Meraklarından başka hiçbir şeyi gözleri görmeyen çocuklar bir an önce kaleye gidecekleri vaktin gelmesini beklediler. Alçak bir sesle başlayıp artarak devam eden okul zili çaldığında çıkış kapısında öğretmenlerini beklemeğe başladılar.

Ve sonunda kale yolculuğu başlamıştı. Yol boyunca öğretmenleri, bu tür bir nesne için büyük beklentiler içinde olmamaları konusunda çocukları uyarıyordu. Bu, belki de gerçekten objektife takılan bir toz tanesiydi...

Kalenin burçlarına vardıklarında öğretmen elindeki fotoğraflara bakıp uzun, beyaz nesnenin kalenin hangi burcuna karşı geldiğini anlamaya çalıştı. Çocuklar da öğretmene yardımcı olmak için fotoğraftaki burç taşları ile kaledeki taşların oranlarına bakıyorlardı. Birden Yusuf gür bir sesle bağırdı:

“Buldum! Buldum öğretmenim... İşte tam şurası.”

Yusuf’un gösterdiği yerdeki kale burcu ile

fotoğraflardakini karşılaştıran öğretmen, Yusuf'un bulduğu yerin doğru yer olduğuna karar verdi.

“Evet, doğru yer! Aslanım benim, aferin sana!”

Öğretmen ve çocuklar koşar adım fotoğraf-taki nesnenin bulunduğu yere gittiler. Çok eski dönemlerden kalma kale burcunu incelediler. Etrafına kazınmış onlarca ismi fark ettiler. Ama aradıkları bunlar değildi. Kale burçlarında kazılı isimleri gören öğretmen, bunun ne kadar yanlış olduğunu ve bu durumun tarih düşmanlığı, eski uygarlıklara saygısızlık olduğunu ifade etti. O sırada elleriyle de kale burcunun dört bir tarafına dokunan öğretmen, burcun güney köşesinde bir delik fark etti. Bu, gözle görülecek kadar ön planda olmayan ve portakal büyüklüğünde bir delikti. Deliğin içinde zararlı bir şeylerin olabileceği ihtimaline karşı çocuklara dokunmamaları uyarısında bulunan öğretmen çantasında bulunan el fenerini çıkardı. El fenerinin güçlü ışığı deliğin içindeki karanlığı aydınlatacaktı. Hemen feneri yaktı ve burcun köşesindeki deliğe doğrulttu. Birkaç defa fener tutan öğretmen, deliğin içinin boş olduğunu

düşündü ve feneri kapattı. Artık tüm heyecanları ve merakları sona ermişti. Başları öne eğik, kafalarındaki soru işaretiyle kaleden ayrılmaya karar verdiler.

Akşam olmak üzereydi. Hemen yanlarındaki simitçiden hem kendine hem de çocuklara simit alan öğretmen, son kez manzaraya bakarak çantasını toparlıyordu. Simidinin yarısını kale burcunun arasına düşüren Selim ise, “Kuşlar da yesin” diye düşünerek geri kalanını da burçlara doğru fırlattı. Tam arkasına dönüp gidecekti ki o da ne! Simide yaklaşan bir nesne mi vardı?

Evet, evet yanlış görmüyordu; fotoğraftaki beyaz, uzun nesne tam karşılarındaydı. Meğerse bu nesne, yavru bir Ankara kedisinin kuyruğuydu.

Öğretmen, biri mavi biri yeşil gözleriyle etrafı süzüp bembeyaz tüyleriyle de simidi koklayan kediyi ellerinin içine alarak sevdi. Onca merakın ardından iç geçirerek, “Ah sevgili kedicik! Bir kuyruğun ömre bedel, gözlerini söylemiyorum bile...” dedi.

Kedi bu iltifatı anlarcasına, “Miyavvvv” diye karşılık verdi. Kedinin tepkisini duyan çocuklar da gülüşmeye başladı.

Güneş batmaya yakın Selim, Eymen, Yusuf ve öğretmenleri meraklarını gidermiş ve artık hepyanlarında gezdirecekleri sevimli bir dost kazanmışlardı...

MISKET

Bir kavanoz dolusu misketi yastığının kenarına koyup uyumuştı yine. Üstü de açık kalmıştı üstelik.

Annesi, “Ah Mert üşüteceksin” diye içinden geçirirken yastığın kenarındaki kocaman misket kavanozunu fark etti. Gözlüklerinin günboyu yüzünde bıraktığı izlerle tebessüm ederek, “Ne de çok seviyor misketlerini...” dedi.

Mert gerçektende misketleri olmadan uykuya dalmazdı. Onları diğer oyuncaklarından daha değerli görmesinin sebebi şüphesiz verdiği emektir. Çünkü misketler birinci olduğu misket oyunlarında kendisine hediye edilmişti.

Güneş uykusundan uyanmış, gün çoktan ağarmıştı. Kahvaltısını yapan Mert arkadaşlarıyla misket oynamak için evden çıktı. Ancak kapıdan dışarı adımını atar atmaz şaşırıp kaldı. Etraf sapsarıydı. Yemyeşil olan ağaçlar şimdi nasıl da sararıp solmuştu...

Mert yürüye yürüye, ne zaman önünden geçse hayranlık duyduğu yere, kırmızı tuğlala-

rıyla hep ilgisini çeken Hacı Bayram-ı Veli Camii'ne vardı. Yine uzun uzadıya inceledi, bilgilendirici tabelayı okudu:

“1427-1428 yıllarında yapılan caminin ilk mimarı Mimar Mehmet Bey'dir. Mimari yapısı 17. ve 18. yüzyıl camilerinin karakterlerini taşımaktadır. Uzunlamasına dikdörtgen bir plana sahip yapı, taş kaideli, tuğla duvarlı ve kiremit çatılıdır. Camiye adını veren Hacı Bayram-ı Veli ise 1352-1429 yılları arasında Ankara'da yaşamış bir tasavvuf ehli ve şairdir. Eserlerini Türkçe olarak yazarak Türkçe kullanımını Anadolu'da önemli şekilde etkilemiştir. Hacı Bayram-ı Veli, ömrünün sonuna kadar İslamiyet'i yaymak için çalışmıştır. Türbesi cami bitişiğindedir..”

Mert tabelada yazanları okuduktan sonra caminin hemen bitişiğindeki Augustus Tapınağı'na çevirdi gözlerini. Tapınağın önündeki tabeladaysa şöyle yazıyordu:

“Augustus (Ogüst) Tapınağı, milattan önce 25 yılından sonra, Frig tanrısı Men adına yapılmış ancak zaman içinde yıkılmıştır. Bugün kalıntıları bulunan tapınak ise son Galat hü-

kümdarı Amintas'un oğlu Kral Pilamenes tarafından Roma İmparatoru Augustus adına, bir bağlılık nişanesi olmak üzere yaptırılmıştır ve bugün hâlâ Augustus Tapınağı olarak anılmaktadır. 1930 yılında Dr. Hamit Zübeyr Koşay tarafından gerçekleştirilen kazılarda, tapınağın tüm mimari yapısı ortaya çıkarılmıştır...”

Mert tabelayı okurken uzaktan onu gören arkadaşı Burak koşarak yanına geldi. Önce birlikte türbeyi ziyaret ettiler. Sonra da misket müsabakaları hakkında konuşa konuşa Güvercin Sokak'a doğru yürümeye koyuldular.

Burak pek susamıştı; gördüğü ilk büfeden su aldı. O sırada Mert'e de su isteyip istemediğini sordu ama bir yanıt alamadı. Burak tekrar, “Merttt” dedi.

Fakat Mert yine oralı olmadı. O sırada akıllı Güvercin Sokak'ın sonundaki küçük meydaydı. “Ne misket oynanır bu meydanda!” diye geçirdi içinden. Ardından Burak'a dönerek, “İşte” dedi, “işte misket müsabakasının finalini burada yapacağız!”

Sokağın açıldığı meydan dümdüzdü. Mert

o yüzden orayı seçmişti. Yassı, pürüzsüz kaldırım taşları ile ışıklandırması da bu seçiminde etkili olmuştu.

Haber çoktan aşağı mahallenin en iyi misketçisi Hakan'a ulaşmıştı. Öğleden sonra ikide Güvercin Sokak'taki meydanda Mert ile Hakan misket becerilerini yarıştıracaklardı.

Mert en iyi misketlerini getirmişti. Hepsini mendille tekrar tekrar silip parlattı.

O sırada Hakan da meydana varmıştı. Mert'in misketlerini parlattığını görünce, "Ne o Mert, sen mi birinci olacaksın yoksa?" dedi alaylı bir gülüşle.

"Göreceğiz bakalım! İyi olan kazansın!"

Kurallar gereği Mert'le Hakan'dan beşer misket alınıp beton zemine dizildi. Rakipler iki metre öteye geçip ellerindeki atış misketiyle yerde dizili misketleri vurmaya çalışacaklardı. En başı vuran tüm dizili sırayı kazanmış sayılırdı.

Kura çektiler; ilk atış hakkını Mert kazandı.

Kavanozundan en çok sevdiği kemik misketini çıkardı, öptü, sonra da atış yapacağı yere geçti. “Haydiii misketim al hepsini!” diye bağırarak atışını yaptı.

Mert’in kemik misketi yerdeki misket sırasını teğet geçti. Hiçbir miskete değmemişti.

Bunu gören Hakan, “Demek hepsini bana bıraktın” diyerek keyifle gülmeye başladı. Atış yapacağı misketi eline alarak yerine geçti.

“Hepsini al! Hepsini al!Hepsini al!” diyerek misketi tuttuğu elini üç kez salladı. Ama Hakan’ın attığı misket yerdeki misketlerin epey ötesinden geçip gitti. Hakan’da isabet ettirememişti.

Rakipler bu kez yerdeki misketlerin yanına onar misket daha eklemeye karar verdiler. Yerde toplamda otuz misket vardı. O kadar çok misket, birinci olacak kişi için şüphesiz muhteşemdi.

Mert atış için yerine geçti. Bu kez kemik misket yerine bilye misketi almıştı eline.“ Haydi bilye! Haydi bilye! Haydi bilye!” diye üç kez tekrarladı ve atışını yaptı.

Kaldırım taşlarının üzerinden yuvarlanmakta olan bilyenin yerdeki misketleri vurup vurmayacağını herkes merakla bekliyordu. Nefesler tutulmuş, gözler yerde yuvarlanan bilyeye odaklanmıştı.

Hakan bu kez endişeliydi. Elleriyle yüzünü tutarak, “Olamaz” dedi. “Hayır olamaz! Bu imkânsız!”

Gerçekten de Mert, bilyesini attığı ilk anda pek de misketleri vurabilecek gibi görünmemişti. Fakat ne olmuşsa olmuş, rüzgârın da etkisiyle bilye, yerde dizili misket sırasının en başındakini vurmuştu. Bu, oyunu Mert’in kazandığı anlamına geliyordu.

Hakan elleriyle yüzünü kapatmış, kaybettiği oyunu düşünüyordu. Burak centilmence Hakan’ı teselli ederken Mert ise birinci olmanın gururuyla misketlerini bir kavanoza yerleştirdi.

İlerideki kitap dükkânının sahibinin oğlu Ahmet tüm müsabakayı baştan sona izlemişti. Oyun bitince misketlere yakından bakmak için babasına, “Baba, ben misket oynayanlara bakmaya gidiyorum. Karşıdayım” dedi.

Babası daha, “Ne misketleri?” bile diymeden Ahmet gitmişti.

Ahmet’in sözleri babasına kendi gençliğinde oynadığı misket havalarını anımsatıverdi. Doğrusu bu isim benzerliği adamcağızın oğlunu yanlış anlamasına yol açmıştı.

Ahmet’in babası dükkândaki çırağına, “Gideyim bakayım Ahmet de ben kadar güzel misket havası oynayabiliyor mu?” dedi.

Fakat çocukların oynadığı bir oyun havası değildi ki!

Dükkânın karşısında çocuklarla konuşan Ahmet’i gören babası hemen yanlarına gitti.

“Ee Ahmet, hani nerede oynuyorlar? Ben çok güzel oynarım. Aslında biraz yaşlandık, paslandık ama eh olsun o kadar. Gençliğimde beni tüm Ankara tanırdı. Misket, Topal, Ceza-yir... Tüm oyun havası figürlerini bilirim. Heh-heh! Hadi çalsınlar da oynayalım karşılıklı ne dersin Ahmet?”

“Şeyy baba... Bizim misket dediğimiz oyun

bu bilyelerle oynanıyor. Sen oyun havasıyla karıştırdın.”

Ahmet babasına misket oyunuyla misket havasının farklı olduğunu açıklamaya çalışırken gülmemek için kendini öyle zor tutuyordu ki daha fazla dayanamayıp kahkahalara boğu-luverdi.

Onları duyan Mert, Burak ve Hakan da gülmeye başladılar. Ahmet’in babası durumu anlayınca o da haline güldü.

Güneşin uykusu gelmiş, köşesine çekilmeye başlamıştı. Karanlık çökmekteydi.

Ahmet’in babası tüm çocukları kitap dük-kânına davet ederek bu güzel ve keyifli günün anısına onlara Hacı Bayram Veli’yi anlatan birer kitap hediye etti.

ANKARA TUFANI

“Bu park kuğularıyla meşhur olduğu kadar kazları ve ördekleri ile de bilinir. Bunun yanında yirmi dört farklı kuş türü bulunmaktadır ve bunlarla ilgili bilgiler birazdan gireceğimiz parktaki panoda yer almaktadır. Ayrıca parkta kavak, çınar, erguvan ve alıç ağaçlarının yanı sıra çeşitli çalı grupları da vardır.”

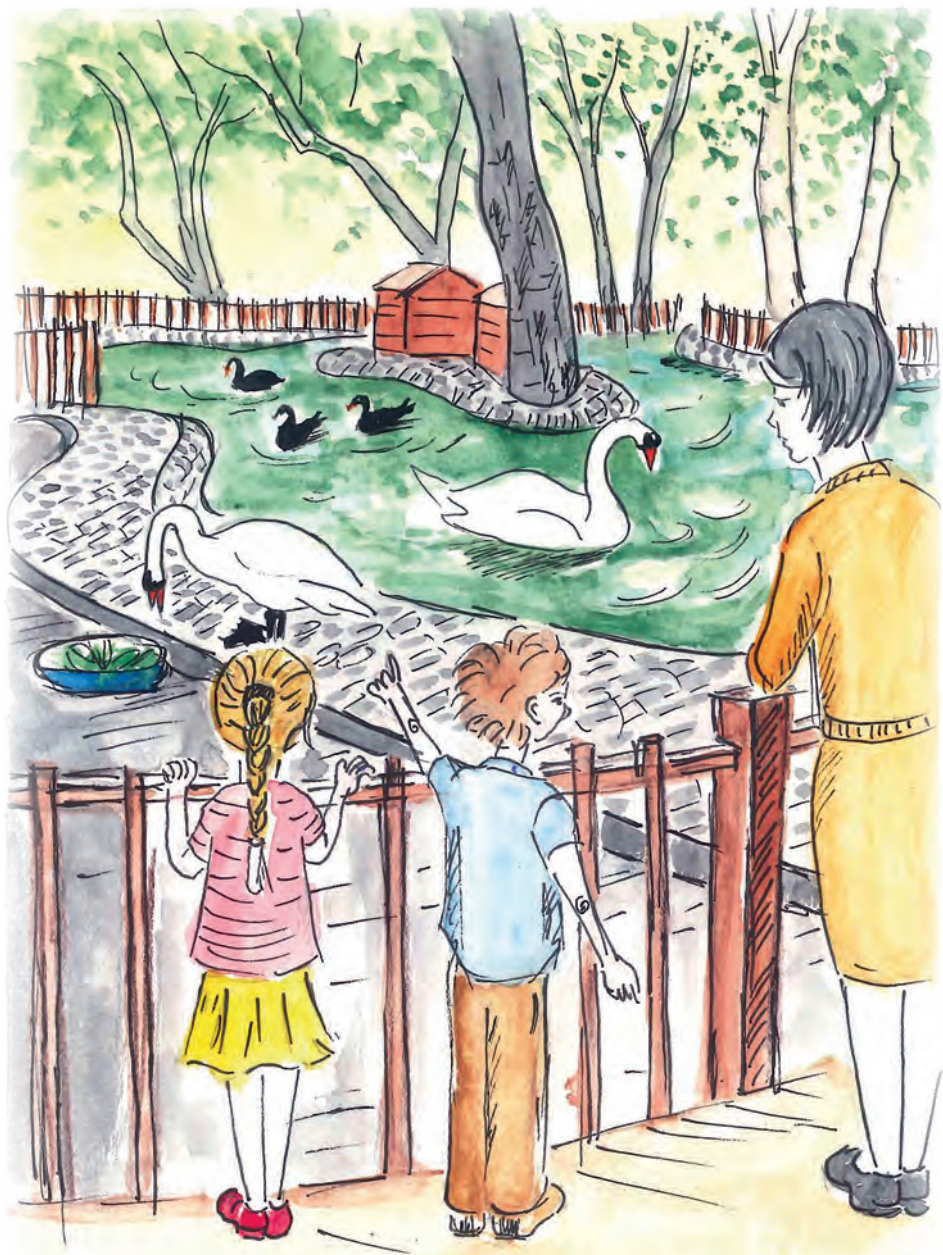
Öğretmen konuşurken öğrenciler yavaş yavaş içeri giriyorlardı. İlk fark edilen, buranın küçük ve şirin bir yer olduğuydu. Bir bankta oturup saatlerce etrafı izleyebilirdi insan. Kuğular ise tüm yorgunluğu almaya birebirdi.

İlk kez bir kuğu gören çocuklar, kuğunun suda süzülüşünü hayranlıkla izliyorlardı. Öğrenci grubunun en haylazı diye anılan Tufan, o gün yine yerinde duramıyordu. Kuğuları işaret ederek;

“Öğretmenim öğretmenim, bu tavuklar yenir mi?” diye sordu.

Tufan’ın bu sorusuna tüm arkadaşları güldü. Öğretmen de tebessüm ederek anlatmaya başladı:

“Sevgili Tufancığım; kuğu, ördekgiller ailesinden iri ve genellikle beyaz tüylü su kuşu türüdür.

Yani neymiş? Kuğular tavuk değilmiş. Hadi şimdi arkadaşlarının yanına geç.”

“Teşekkür ederim öğretmenim.”

Kuğulu Park’ı gezen çocuklar hemen yakınındaki Meclis binasına gideceklerinden habersizlerdi. Öğretmen tüm grubu sıraya koyup gidecekleri yer hakkında bilgi veriyordu:

“Evet sevgili çocuklar, Kuğulu Park gezimizin ardından hemen yakında bulunan Türkiye Büyük Millet Meclisi binasını gezeceğiz. Sizler de biliyorsunuz ki, Türkiye Büyük Millet Meclisi, 23 Nisan 1920’de kurulmuştur. Osmanlı Devleti’nin İtilaf Devletlerince işgali sırasında direniş gösteren Türk milletinin oluşturduğu irade ile kurulan Türkiye Büyük Millet Meclisi, yasama görevini yerine getirir. ‘Egemenlik, kayıtsız şartsız milletindir’ ilkesi Türkiye Büyük Millet Meclisi’nin varoluşunun temel dayanağını oluşturmaktadır.”

Öğretmen, Türkiye Büyük Millet Meclisi ile ilgili bilgiler vermeye devam ederken öğrenci grubuyla birlikte Meclis kapısının önüne gelmişlerdi. Kapı girişinde her öğrenciye ziyaretçi

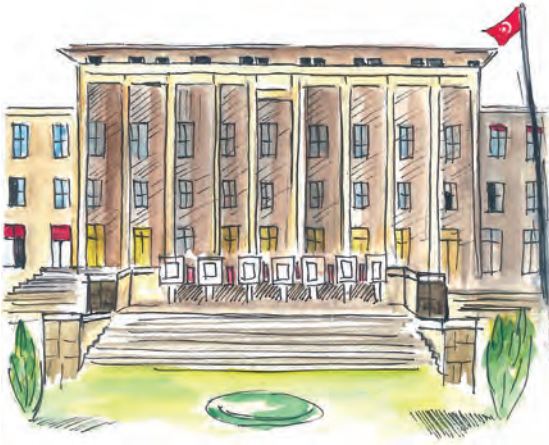
kartı veriliyordu. Yirmi öğrenci için yirmi adet ziyaretçi kartı verildi. Fakat öğretilende bir ziyaretçi kartı artmıştı. Öğretmen, “Sanırım fazla verdiler” düşüncesiyle kartı görevliye iade edecekken, çocuklardan birkaçı soluk soluğa koşup Tufan’ın grupta olmadığını söyledi.

“Eyvah!” dedi öğretmen. “Grubu kaç kere kontrol ettim oysaki. Hemen bulmamız lazım Tufan’ı... Tüm çocuklar bana emanet.”

O kadar insanın telaşlanmasını aklına bile getirmeyen Tufan, Kuğulu Park’ta kuğu yakalamaya çalışmış, bu esnada da suya düşüp üstünü ıslatmıştı. Öğretmeni, kendisini ıslak gördüğünde çok kızar diye de gruptan kaçmıştı. Ancak Tufan böyle yaparak öğretmeni çok zor durumda bırakmıştı.

Tufan’ın en yakın arkadaşlarından olan Fatih, onun başına gelenleri görmüştü; bu yüzden daha fazla sessiz kalamayarak öğretmene her şeyi anlattı. Öğretmen çocukları bir görevliye teslim ederek, Fatih ile birlikte Kuğulu Park’a geri döndü. Ağaçların arasında تنها bir bankta oturan Tufan’ı gördüler. Öğretmenin ve Fatih’in yanına geldiğini fark eden Tufan, ayağa

kalkıp öğretmeninden özür diledi. Yaptıklarından dolayı çok pişmandı. Öğretmeni Tufan'ı bir mağazaya götürdü, ona temiz kıyafetler giydirdi. Daha sonra üçü birlikte Meclis binasına gittiler.

Meclis binasında, gruptaki diğer öğrencilerle de bir araya gelen Tufan, Fatih ve öğretmenleri görevli rehber öncülüğünde Meclis'i gezmeye başladılar. Genel kurul salonlarından başkanlık makamına, kulis salonlarından nilüferli havuza, Başkanlar Parkı'ndan tören salonlarına kadar her yeri gezen öğrenciler en son kütüphaneye girdiler. Kütüphanede öğretmenleri eşliğinde Meclis binasının yapımından itibaren tüm tarihi hakkında bilgi edindiler. Tele-

vizyonda sık sık gördükleri bu binayı yakından gezmenin mutluluğu, çocuklar için unutulmaz bir andı.

Servislerine binen öğrenciler için sonraki durak, Hamamönü Meydanı'ydı.

Meydana geldiklerinde büyük bir cümbüşün ortasında olduklarını fark ettiler. Bu cümbüşün sebebi, Hamamönü Meydanı'nda her yıl baharın gelişini kutlamak için düzenlenen Hıdırellez şenlikleriydi.

“Hıdırellez Orta Asya, Ortadoğu, Anadolu ve Balkanlar’da kutlanan mevsimlik bayramlardan biridir. Hıdırellez günü, dünyada darda kalanların yardımcısı olduğu düşünülen Hızır ile denizlerin hâkimi olduğuna inanılan İlyas’ın yeryüzünde buluştukları gün olarak düşünülür ve kutlanır. Bu kutlama sırasında çeşitli ritüeller yerine getirilmektedir. Hamamönü Meydanı’nda da Hıdırellez’in nasıl kutlandığını gözlemleyeceğiz.”

Meydanda bir sürü çadır kurulmuştu. Her çadırda bayram ile ilgili farklı bir gelenek gerçekleştiriliyordu. Öğrenciler meydanda serbest olarak dağıldılar. Tufan, Fatih ve Pelin üçlü halinde çadırları dolaşıyordu.

Yan tarafta bulunan çadırdan dua sesleri yükseliyordu. Daha önce Hıdırellez’i kitaplarda okuyan Pelin, çadırda gördükleri kurban törenini anlatmaya başladı:

“Bu kurban töreninin adı ‘Hızır Hakkı’dır arkadaşlar. Hızır hakkı için kuzu kesmek, Hızır geleneğinin yayıldığı her yerde görülen genel bir âdettir. Bu geleneğin yanında ayrıca Hızır’ın eli değen şeylerin dolup taşıdığı rivaye-

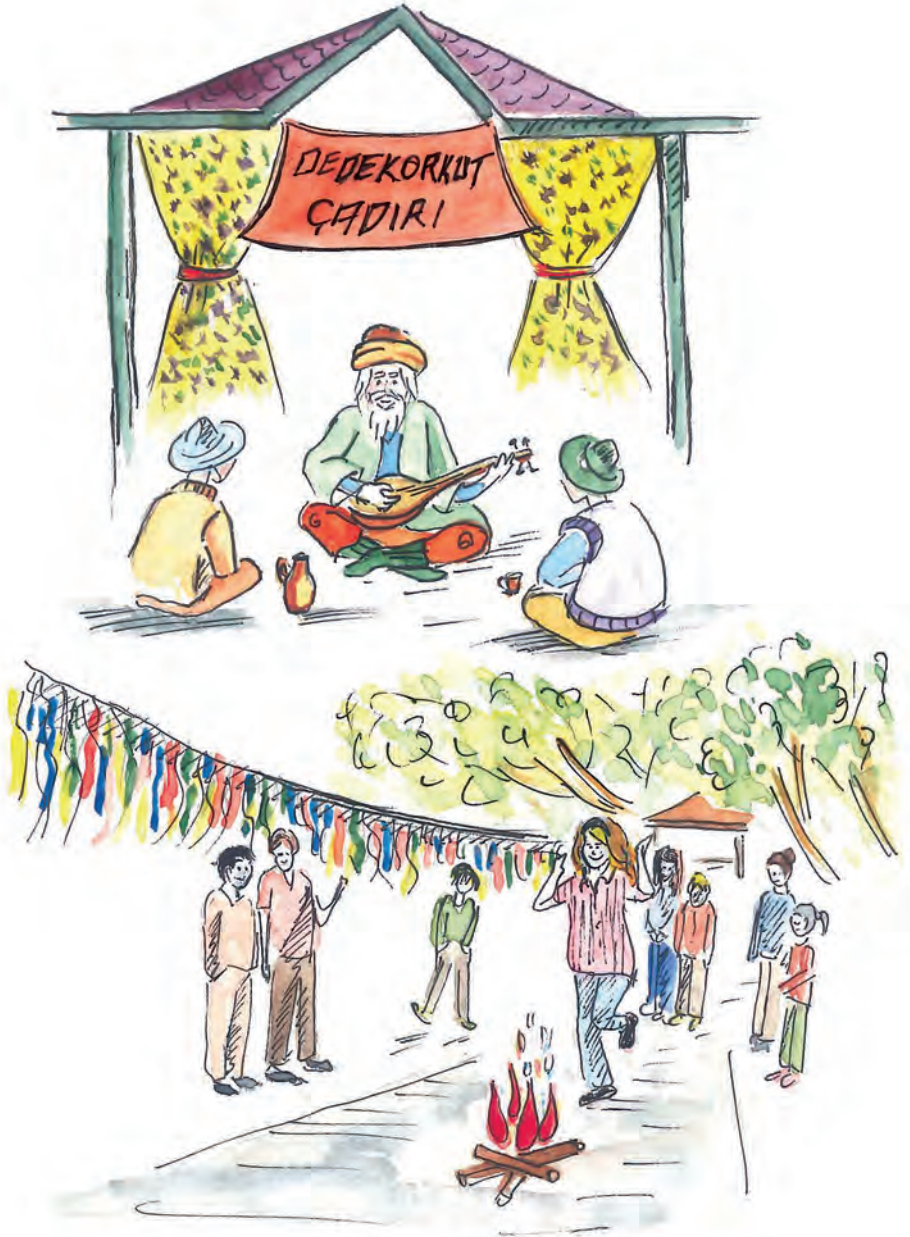
ti vardır. Hızır günü arifesinde yiyecek kaplarının, ambarların ve para keselerinin ağzı açık bırakılır. Ev, bağ, bahçe isteyenler bunları çizer, altın gibi kıymetli şeyler isteyenler ağaç yapraklarını kollarına ya da boyunlarına takarlar. Böylece istediklerine kavuşacaklarına inanırlar. Hıdırellez günü insanlar beyaz elbiseler giyerek gün doğmadan önce yeşil ve sulak yerlere gidip vakit geçirirler. Buralarda çiçek toplarlar. Toplanan çiçekleri kaynatıp içtiklerinde şifa olacağını düşünürler.”

“Vay be! Neler biliyormuşsun sen Pelin. Sayende ne kadar çok şey öğrendik.”

Fatih ve Pelin, diğer çadırlara bakınırken Tufan’ın yine yanlarından kaybolduğunu fark ettiler. Fakat bu kez Tufan çok yakındaydı. Yan taraflarındaki çadırda Dede Korkut hikâyelerinin canlandırmalarını izlemeye dalmıştı. Kâh Salur Kazan oluyordu, kâh Bamsı Beyrek...

Tufan’ın pürdikkat oyunları izlediğini gören Pelin ve Fatih rahat bir nefes aldılar.

“Oh, neyse ki Tufan uzaklara gitmemiş, onu bulabildik.”

“Hey arkadaşlar! Ben buradayım, gelin yanına.”

Dedem Korkut boy boylamış,
Hanlar hanı soy soylamış...

Pelin ve Fatih'i oyundan duyduğu sözlerle karşılayan Tufan, görünen o ki Dede Korkut hikâyelerinin canlandırmalarını çok sevmiştir. Oyun sona erince yan taraftaki çadıra bakan çocuklar, orada başı tülbentli, şalvarlı yaşlı bir ninenin izleyenlere masal anlattığını gördüler. Bu yaşlı nineye “Masal Anası” denilmekteydi. Burada oturup onlar da masal dinlemeye başladı. Fakat duydukları masallar yıllardır dinledikleri masallara benzese de farklıydı. Masal Anası anlattığı masalların Türk masalı olduğunu söyledi. “Nardaniye Hanım” masalı ilk dinledikleri masaldı. Pelin bu masalı “Pamuk Prens” masalına benzetti. Çok geçmeden Tufan ve Fatih masal yerinden ayrılmış, yandaki çadırda mangala oyununu oynuyorlardı. Ama oyunu bitiremeden öğretmenleri çağırmişti. Tüm öğrenciler ateş üstünden atlayıp renkli renkli boyanmış yumurtalardan aldıktan sonra meydanın içinde kalan İstiklal Marşımızın yazarı Mehmet Âkif Ersoy'un müze evini ziyaret etmeye gittiler.

“Mehmet Âkif Ersoy’un müze evinin diğer adı Taceddin Dergâhı’dır. O, ‘milli şair’ olarak anılsa da zor bir hayat yaşamıştır. Konu İstiklal Marşı’na gelince Kurtuluş Savaşı’nı hatırlamalıyız çocuklar. Kurtuluş Savaşı çok zor şartlar altında kazanılmıştır. Mehmet Âkif, bu evden ilk Meclis binasına gidip gelirmiş. Fakat çok yokluk görmüş, fakirlik çekmiş. Şimdi hepimizin üzerinde montu, kabanı var ama o dönem Mehmet Âkif giyecek bir kaban bile bulamamış. Daha sonra arkadaşının paltosunu ödünç alarak Meclis’e gidip gelmiş. O sıralar Meclis’te milli marş için yarışma açılmış. Yarışmayı kazanana büyük para ödülü varmış. Mehmet Âkif’in arkadaşı, ‘Şu yarışmaya katıl da kendine

palto alırsın' deyince Âkif, 'Para için milli marş yazılmaz' demiş. İşte çocuklar vatan millet işlerinde biz de aynı şuurla hareket etmeliyiz. Mehmet Âkif'i örnek almalıyız. En zor zamanımızda bile ülkemizin ihtiyaçlarına beklentisiz koşmalıyız. Daha sonra Âkif, yarışmaya katılmayı kabul etmiş, İstiklal Marşı'nı da bu evde kaleme almış. Uykularından uyanmış, kâğıt bulamamış, duvarlara yazmış. İşte şuradaki duvara yazdığı rivayet edilir. Nihayet yarışma sonuçlanmış ve Mehmet Âkif birinci olmuş. Para ödülünü de alıp bir yardım kurumuna bağışlamış. Aslında onun için en büyük ödül Meclis kürsüsünden İstiklal Marşı'nın okunması olmuştur. İşte İstiklal Marşı'nın yazıldığı ruh ve ortam böyledir.”

Öğretmen bu konuşmayı yaptıktan sonra gözleri dolmuştu. Öğrencileri de bu konuşmadan çok etkilenmişti. Müzenin ardından öğretmen bahsettiği Mehmet Âkif'in gidip geldiği ilk Meclis binasını ziyaret ettiler. Yakın bir mesafede olan Birinci Meclis Binası'na ulaşıldığında öğretmen tüm çocukları bina önünde toplayarak burası hakkında bilgiler verdi:

“Evet, sevgili çocuklar, bu bina 23 Nisan

1920-15 Ekim 1924 tarihleri arasında meclis olarak kullanılmıştır. Savaş ortamındaki o zor yıllarda alınan kararlar hep bu binada gerçekleşmiştir. Ülkemizin temelleri burada atılmıştır. Günümüzde ise Kurtuluş Savaşı Müzesi olarak kullanılmaktadır. Şimdi hep birlikte içeri girip müzeyi gezeceğiz.”

Tufan, öğretmeninin Taceddin Dergâhı'ndaki duygulu konuşmasının etkisinde içeri girerek Meclis'in toplantı salonuna oturmuş, kafasında o yılları canlandırmaktaydı. Ülkemizin nasıl kurulduğunu ve aslında o dönemde böyle bir şeyin ne kadar zor olduğunu düşünmekteydi.

Kitaplarda okuduğu çoğu şeyi yaşarcasına hissetmiş ve bu fedakârlıklara büyük minnet duymuştu. Şüphesiz tüm öğrenciler de Tufan gibi hissediyordu. Öğrenciler bu hislerle gezilerini tamamlayarak öğretmenleri ile birlikte yeni geziler için plan yapmaya koyuldular.

KERİM VE TELO

Kerim, tavşan beslemeyi çok seviyordu. Uzun yıllar köpek, kedi, balık, kuş, kaplumbağa derken artık tavşan besliyordu. Tavşanların en çok havuç sevdiklerini öğrenen Kerim, tavşanı Telo'ya sürekli havuç almaktaydı. Fakat son zamanlar bir türlü istediği güzellikte havuç bulamıyordu. Aldığı havuçların çoğu çürük ve ezik çıkıyordu. Bir gün bu konuda babasına danışan Kerim, en iyi havucun Beypazarı'nda olduğunu öğrendi. Hemen internete girip Beypazarı hakkında bilgi topladı. Aynı sınıftaki Beypazarlı arkadaşı Kağan'a da danıştı. Kağan Beypazarı'nı başladı anlatmaya:

“Ohooo, Beypazarı'nda her şey havuçtandır. Havuç reçeli, havuç lokumu, havuçlu kahve... Neler neler... Biz sabah çay yerine havuç suyu içer, havuç reçeline eklemek bandırırız akıllım! Yolumuzun ortasında bile havuç heykeli vardır, daha ne anlatayım? Hem sadece havucumuz değil baklavamızda meşhurdur. Seksen katlı, yüz yirmi katlı bol cevizli, tereyağlı baklava yedin mi sen hiç? Karnın mı acıktı, atıver ağzına hemen bir Beypazarı kurusu. Ohh mis!..”

Kağan'ın bu anlatımı karşısında Kerim'in ağzının suyu akmaya başlamıştı. Babasından,

kendisini hafta sonu Beypazarı'na götürmesini istedi. Hafta sonu geldi ve hemen yola çıktılar. Tavşan Telo da arabanın arka koltuğunda onlarla beraber seyahat ediyordu. Söylemeden geçmeyelim, Telo, sıradan tavşanların aksine bol tüylü bir safkan Ankara tavşanıydı. Görüntüsü adeta bir pişmaniyeyi andırıyordu.

Seyahatleri boyunca sık sık domates tarlaları ve yol kenarlarına tezgâh açmış domates satıcılarıyla karşılaştılar. Kerim bir an tereddüt etti:

“Acaba domatesi mi meşhurdu? Ben mi yanlış anladım?”

Kerim'in bu tereddütleri tabelada “Ayaş” yazmasıyla son buldu. Beypazarı güzergâhında önce Ayaş'tan geçtikleri için ve Ayaş'ın da domatesi meşhur olduğundan durum böyleydi. Babası yol kenarındaki bir domates satıcısının yakınında durdu. Fakat satıcının tezgâhı bomboştu. Kerim, babasının neden durduğunu ilk başta anlamadı. Babası satıcıdan bir poşet aldı ve yan taraftaki domates tarlasına girdi. Kerim hâlâ bir şey anlamamıştı. Sonra şu yazı takıldı gözüne:

“Tarladan kendin topla, organik domates.”

Kerim’i bu satış türü çok şaşırtmıştı. Aynı zamanda hoşuna da gitmişti. Tavşanı Telo ile araçtan inip babasıyla birlikte domates topladılar. Kerim, babasından hangi domatesin koparılma vaktinin geldiğini, hangisinin daha olgunlaşmadığını öğreniyordu. Yüksek binalar arasında okula gidip gelen Kerim, ilk kez böyle bir deneyim yaşıyordu. Yalınayak toprağa basıyor, domates tarlaları arasında güle oynaya dolaşıyordu. Bu, Kerim’e çok iyi gelmişti.

Domatesleri toplayıp satın aldıktan sonra yola devam ettiler. Nihayet Beypazarı tabelası görüldü. Kerim, oraya yaklaştıkça daha çok şaşıırıyordu. Karşısında sanki Osmanlı’dan kalma tarihi bir yer duruyordu. Beyaz cumbalı evler, guşgana diye tabir edilen çıkıntılı çatılar, taş kaldırımlar, ahşap konaklar... Kerim böyle evleri tarih ders kitabında gördüğünü anımsıyordu.

“Vay canına ne güzel evler!” dedi içinden. Babası yolculuktan sonra dinlenmek için kahve yapan bir konağa götürdü Kerim ve Telo’yu. Kerim’le kendisine havuç suyu, Telo’ya ise ha-

vuç sipariş verdi. Siparişler gelince Kerim havuçlara bakakaldı. Bunlar, şu âna kadar gördüğü en iyi havuçlardı. Telo da sevmiş olmalıydı ki tüm tabağı bitirmişti. Havuç sularını içtikten sonra çarşıyı gezmek için yürümeye başladılar. Havuçlu dondurmalar, lokumlar, kolonyalar, şekerler...

“İnanmıyorummm! Ben şuan havuçlar ülkesindeyim.”

Öğlen sıcağı artmıştı. Kerim, sıcağında etkisiyle evleri, arabaları da havuçtan yapılmış görüyordu. Meydandaki havuç heykelinin önünde hatıra fotoğrafı çekildikten sonra yemek yemek için ihtişamlı bir konaktan içeri girdiler. Eski Osmanlı yemeklerini yediler, soğuk ayranlarını içtiler. Kerim, ayranını içerken anneannesinin sözünü hatırladı:

“Ayran güneş geçmesini engeller yavrum, bol bol ayran iç emi!”

Kerim de bu sözün etkisiyle iki bardak ayran içti. Son olarak ise meşhur Beypazarı baklavasını tattılar. Babası, Kerim ve Telo tüm yediklerini beğendiler. Yemeğın ardından Hamam Müzesi ve Yaşayan Müze’yi ziyaret etmeyi planladılar.

Kerim'in babası daha önce bu müzeleri gezdiği için şimdi Kerim ve Telo'ya rehber olacaktı. Kerim müzelerin isimlerini ilk kez duyduğunda çok şaşırmişti. Önce Hamam Müzesi'ne gittiler.

Türk Hamam Müzesi, Kerim'e çok ilginç gelmişti. Çünkü Kerim, hamamı sadece insanların temizlendiği yer olarak biliyordu. Ona göre burası nasıl müze olabilirdi ki? Önce babası, ardından da Kerim ve Telo girdi Hamam Müzesi'ne. Babası müzeyle ilgili daha önce öğrendiği bilgileri aktarmaya başladı:

“Bu müze teması bakımından ülkemizin ilk hamam müzesi olma özelliğini taşımaktadır. İçinde bulunduğumuz bu müze aslında tarihi Rüstem Paşa Hamamı'dır. Yıkanmayı zengin bir kültüre dönüştüren insanımızın ürettiği tekstil ürünleri, metal ve kemik eşyalar burada sergilenmektedir. Bunun yanında müzede Türk hamam kültüründe oluşan gelenek ve göreneklerin sergilenmesi, amatör tiyatro gösterileri, konferanslar gibi birçok etkinlik yapılmaktadır.”

Kerim, babası konuşurken bir yerde ateş

yandığını gördü ve dikkatini oraya yönlendirdi. Babasının konuşması biter bitmez de sordu:

“Baba bu ateş yanan yer neresi?”

“Oranın adı ‘külhan’ yavrucuğum. Külhanlar hamamı ve hamam suyunu ısıtan ateşin yandığı bölümlerdir. Bu kısımda çalışan hamam görevlisine ‘külhancı’ deniliyormuş. Bir de külhanbeyleri varmış. Külhanbeyleri külhancıya yardım ederlermiş. Sonradan külhanbeyleri kendilerine özgü kıyafetleri, konuşma ve yaşam biçimleriyle tanınır olmuşlar.”

Kerim, orada karşılaştığı külhanbeyi tiplemesini çok beğenmiş, müzeden çıktıklarında külhanbeyi kadar, eski yapım saç taraklarına da çok şaşırmıştı.

“Baba nasıl yani, eskiden manda boynuzlarından tarak yapıyorlarmış öyle mi? Vay be, ne kadar ilginçmiş!”

“Evet, Kerim. Plastik taraklar yokken bu taraklar çok yaygınmış.”

Tavşan Telo yediği havuçlardan zor yürü-

yordu. Kerim'in babası onu kucağına aldı ve Türk Hamam Müzesi'ne çok yakın olan Yaşayan Müze'ye gittiler. Daha müzenin kapısından girer girmez, geleneksel bir elbise giymiş görevli kadın karşıladı onları; müzenin bölümlerini anlatarak gezdirdi. Tavşan Telo ise müzenin dinlenme yerinde çoktan uykuya dalmıştı. Kerim ve babası, masallar dinleyip ıhlamur baskılar yaptılar. Ardından da ebru yapmaya çalıştılar. Ihlamur baskıların nasıl yapıldığını öğrenen Kerim, uyuyan Telo'ya bir sürpriz yapmak istedi.

“Telo'nun da tüyleri tam ıhlamur baskılık...” diye geçirdi içinden. Muzip bir gülüşle ıhlamur baskı kalıplarını mürekkebe batırıp Telo'nun sırtına havuç deseni yaptı. Telo uyandığında aynada sırtını gördü:

“Aaa! Sanırım çok havuç yediğimden rüya görüyorum. Fazla yediğim dokundu.”

Telo'yu izleyen Kerim ve babası gülmekten kendilerini alamadılar. Müzenin ardından Kerim'le babası, Telo için çantalar dolusu havuç alıp evlerine doğru yola koyuldular. Bu geziden çok memnun kalan Kerim ve Telo, yeniden Beypazarı'na gidecekleri günü beklemeye başladılar.

ELMADAĞ'IN ELMALARI

Başkentin tüm sokakları karla kaplanmıştı. Sokak ışıkları yağan kar tanelerini aydınlatıyordu. Havada derin bir sessizlik vardı. Sobanın içinde yanan ateşin duvardaki yansıması odayı aydınlatırken Hamza, ellerini çenesinin altında kavuşturmuş, pencerenin kenarında oturmuş dışarıyı izliyordu. O gün geç saatlere kadar çalışan babasını bekliyor olmalıydı.

Sokağın başından bir ses duyuldu. Bu bir araba sesiydi. Hamza bu sesin babasının arabası olduğunu düşünerek hemen bahçeye koştu. Heyecandan ayakkabılarını bile giymeden çıkmıştı bahçeye. Karlar içinde kalmış çoraplarına aldırmadan koşarak babasına sarıldı. Babası ise ona yeni aldığı oyuncağı gösterdi. Mutluluktan gülen Hamza'nın kısılan gözleri birer çizgi halini almıştı.

“Baba! Bu benim en sevdiğim oyuncak... İnanmıyorum! Çok teşekkür ederim!”

O an elindeki oyuncaktan başka bir şeyi gözü görmeyen Hamza, annesinin, ıslak çoraplarına kızışını bile duymuyordu. Hep beraber yemek yediler. Ardından babası Hamza'ya sürprizini açıkladı:

“Yarın seni Elmadağ’a kayağa götüreceğiz. Hadi şimdi erkenden uyu.”

Hamza bu habere en az elindeki oyuncak kadar sevinmişti fakat gidecekleri yer hakkında hiçbir fikri yoktu. Gece, rüyasında kocaman, elmalardan oluşan bir dağ gördü. En tepesinden kızağıyla aşağıya kayıyordu. Derken sabah oldu. Hamza gördüğü rüyanın etkisiyle Elmadağ’ı gerçekten de elmalardan oluşan bir dağ şeklinde hayal ediyordu.

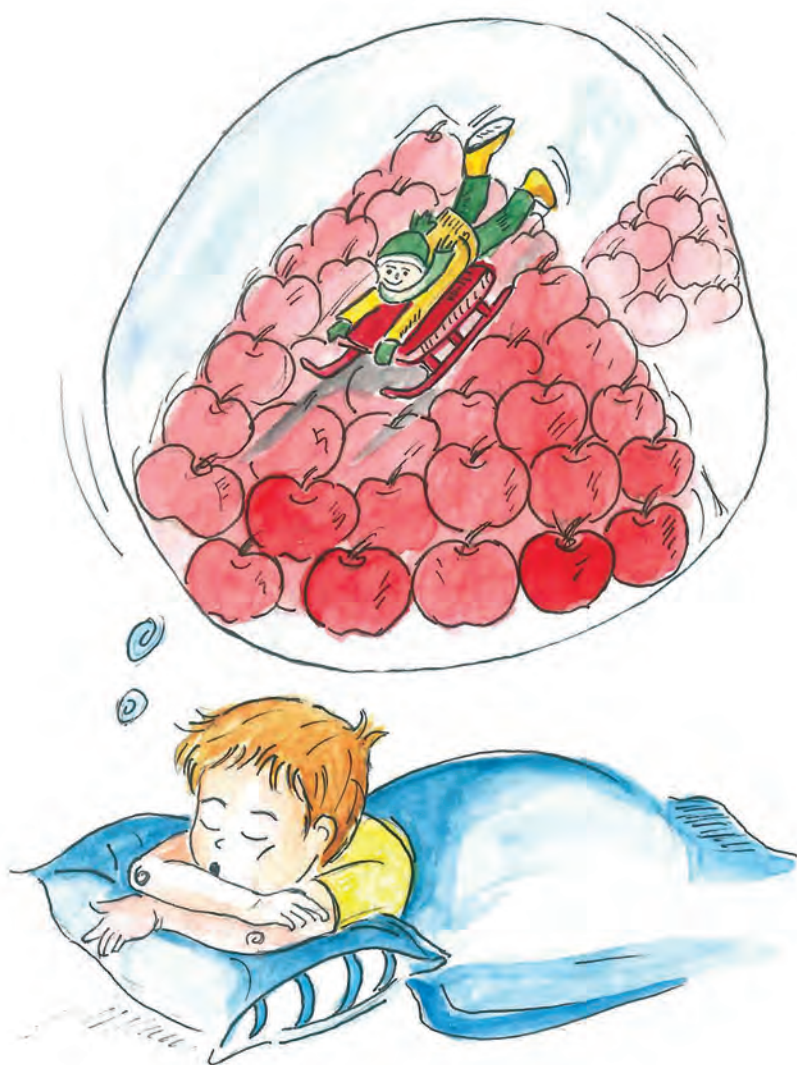
Kahvaltının ardından anne babasıyla yola çıktılar. Karlarla kaplı, bembeyaz, büyük bir dağın yamacında durdular. Arabayı durduran babası;

“İşte geldik” dedi.

İyi ama Hamza’nın rüyasındaki elmalardan oluşan dağ neredeydi?

Hamza kızağını alıp annesiyle babasının önünde, kayacakları yere doğru yürümeye başladı.

“Herhalde, bu karların altında kaldı elmalar... Ondan gözükmüyordur canım...”

Hamza'nın kızıağı kırmızı, babasınıninki beyaz, annesinininki ise sarıydı. Kızaklarla saatlerce kaydılar. Çok eğlendiler. Hamza bazen kızıağıyla hızını alamayıp karların içine yuvarlansa da bu onun için büyük bir zevkti. Dağın yamacında bulunan kayak merkezine girdiler. Yorulmuş ve acıkmışlardı. Izgara dumanları arasından bir görünen bir görünmeyen Rasim amca buranın en meşhur aşçısıydı ve kayak merkezinde en çok sucuk ekmeğın tercih edildiğini söylüyordu. Annesiyle babası yemeklerini yedikleri sırada Hamza yemeğini çoktan bitirmiş, dışarıya çıkmıştı. Dağın bir köşesinde dizleri üstünde oturdu, elleriyle karları kazmaya başladı. Etraftakiler buna bir anlam verememişlerdi. Hamza bu arada kazma işini bayağı ilerletmişti.

Yemeklerini bitiren annesiyle babası Hamza'yı görünce yanına gittiler.

“Hamza, oğlum ne yapıyorsun burada?”

“Yoksa define mi arıyorsun?”

“Hayır baba. Burası Elmadağ değil mi? Karlardan üstü kapanmıştır elmaların. Bende onlara ulaşmak için karları kazıyorum.”

Hamza'nın bu cevabı sonrası hem anne babası hem de etraftakiler gülmeye başladı. Aşçı Rasim amca bile merakından gelmişti. Hemen söze girdi:

“Gel bakalım evlat. Orada elma yok, boşuna kazıyorsun ama istersen ben sana gerçek bir elma verebilirim. Hadi benimle gel.”

“Demek bu dağın elmaları sizde.Hadi gidelim o zaman.”

Rasim amca sepetinden çıkardığı kırmızı elmaları Hamza'ya verdi.

“Bak evlat, bu elmalardan yiyen seneye bir daha gelir buraya. Bu ikimizin arasında sır, kimseye söyleme.”

Kucak dolusu elmayla evine dönen Hamza unutamayacağı bir gün geçirmişti. Gelecek sene Rasim amca'yı görmek için sabırsızlanıyordu...

ANKARA DOLMUŞU

Bu bir Ankara dolmuşu hikâyesidir. Arkana-za yaslanın çocuklar.

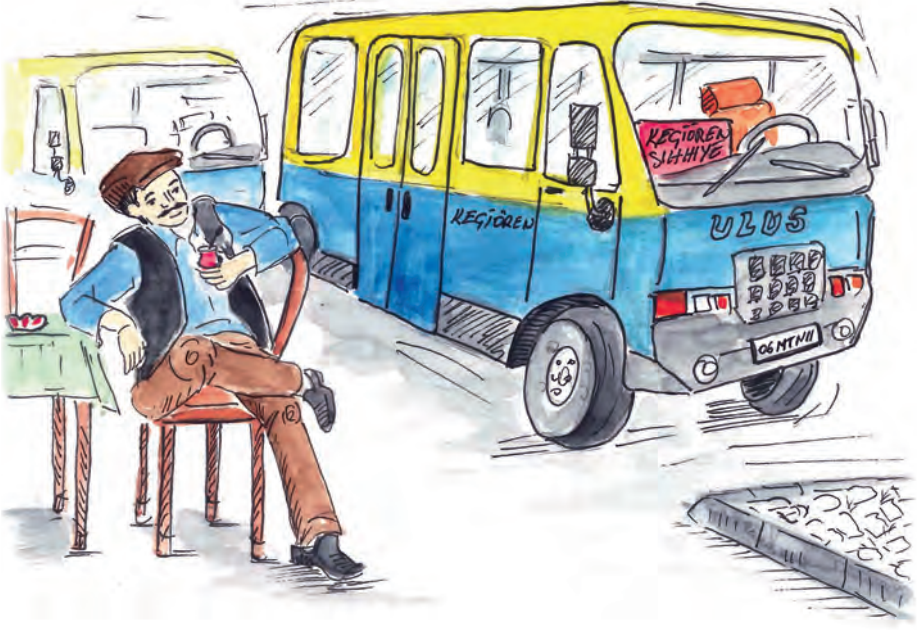
Rüzgârlı durağındaki tüm dolmuşçular mesailerini tamamlamış, evlerine gitmişti. Durağın en eski dolmuşçusu Necmi amca elindeki kehribar tespihin taşlarını sabırla çekmekteydi.

“Buralar...” dedi ve derin bir iç çekerek sürdürdü:

“Buralar eskiden böyle miydi? Şimdiye Ocakçı Ahmet çayı demlemiş olurdu, arkadaşlarla oturur, muhabbet ederdik. Hey gidi günler!”

O sırada bir televizyon kanalı, dolmuşçular ile ilgili belgesel çekmek için durağa girmişti. Muhabir elindeki mikrofona şunları söylüyordu:

“Ankara’da dolmuşçular sadece bir dolmuşçu değildir. İlk kez sınava gireceğimiz bir okulun yerini sorduğumuzda yardımcı olurlar. Parasının hepsini harcamış öğrencileri evlerine ücretsiz götürürler... Dolmuşlar... Dolmuşçularımız...”

Necmi amca muhabirin konuşmasını uzaktan dinliyor, durakta kendisinden başka kimse olmadığı için muhabirin yanına gelmesini bekliyordu. Misafire âdettendir diye kolonyasını, şekerini çıkarıp masaya koydu. Bu sırada muhabir ve çekimi yapan kameraman, Necmi amcanın yanına gelmişti.

Tanışıp biraz sohbet ettikten sonra Necmi amca röportaj ricalarını kabul etti, çekim için ışığı bol olan bir köşe aradılar. Necmi amca çözümlü çoktan bulmuştu:

“Ben dolmuşun farlarını açarım, fazlasıyla yeter.”

Röportaj başlamıştı. Kaç yıldır bu mesleği yaptığından dinlediği müziğe kadar onlarca soru yönelttiler Necmi amcaya. Necmi amca, her soruya keyifle cevap veriyor, bazı sorularda eski anıları aklına geliyor ve duygulanıyor, bazı sorularda ise sadece tebessüm ediyordu.

Röportaj böyle ilerlerken birden yan taraftaki binadan çığlıklar duyulmaya başladı. Herkes ne olduğunu anlamaya çalışırken üçüncü kattaki dairenin balkonunda dumanlar yükseldi. Yangın çıkmıştı, birileri yardım istiyordu. Muhabir hemen itfaiyeyi aradı fakat Necmi amca için bu yeterli değildi. Toplanan kalabalığa doğru yöneldi. Kalabalığı yararak binadan içeri girdi. Üçüncü kata çıktığında gördüğü manzara karşısında bir an bile tereddüt etmeden dumanların içine atladı. Evde hamile bir kadın vardı. Kocasını henüz dönmemişti, kadın akşam yemeğini hazırlarken yangın çıkmıştı. Hamile olduğu için de hızlı hareket edemiyordu. Birde stres nedeniyle doğum sancıları başlamış olan kadın, yere yığılıp kalmıştı. Sadece çığlık atabiliyordu:

“Kurtarın!.. İmdat!.. Yardım edin!..”

Necmi amca dumanlar arasındaki yardım isteyen kadını kaldırdı, kadının kolunu omzuna atarak ona destek oldu. Kendisi de dumandan etkilenmişti ama şimdi bunun sırası değildi. Ambulans çağırılmıştı fakat kadın sancılar içerisinde kıvranıyordu. Durumu çok acildi. Necmi amca yine hiç tereddüt etmeden dolmuşunu evin önüne getirip insanların yardımıyla kadını dolmuşa bindirdi. Kalabalık arasından iki kişi de yardımcı olmak için kadının yanında dolmuşa bindi. Necmi amca son sürat en yakın hastaneye sürdü. Kadın yol boyunca çığlıklar atıyor, Necmi amca duyduğu her çığlık sonrası daha da gaza basıyordu. Nihayet hastaneye vardılar. Kadını hemen doğumhaneye götürdüler.

Necmi amca için o an içeride doğum yapan kadın, kendi eşinden, kızından farksızdı. Elleri stresten titriyordu. Kadına ve doğacak çocuğuna bir şey olmamasını diledi. Koridorda oturup beklemeye başladı. Bu sırada hastane kadının eşi ve yakınlarıyla dolup taşmıştı. Herkes durumunu doktordan önce Necmi amcaya soruyordu. Necmi amca olanları, her sorana

ayrı ayrı anlattı. Bu sırada bir bebek ağlaması duyuldu. Necmi amca, “Acaba doğan çocuğun sesi mi?” diye tereddüt etti. Daha sonra kadının eşi Necmi amcayı çağırdı, doktordan özel izinle doğumhaneye girdiler. Kapıda ebe Ülgen Hanım karşıladı onları. Ayaklarına galoş, yüzlerine de maske takıp bebeğe baktılar. Kadının eşi tarifsiz bir mutluluk yaşıyordu. Biraz önce hayatından endişe ettiği eşi şimdi sağlıklıydı ve bir erkek çocuk dünyaya getirmişti. Sevincine ortak olan Necmi amcaya şunları söyledi:

“Çocuğumuzun doğmasına, eşimin kurtulmasına vesile oldun amca. Sana ne kadar teşekkür etsek azdır. Bu yüzden çocuğumuza senin adını koymak istiyoruz.”

Necmi amcanın gözleri dolmuştu. Daha bir saat önce yalnızlıktan hayıflanarak tespih çeken adam şuan bambaşka bir ortamdaydı. Mutlu çifti tebrik edip hastaneden ayrıldı. Durağa döndüğünde ise yine bir kalabalık onu bekliyordu. Olan biteni herkese anlattı. Muhabirle kameraman da durağa dönmüştü çünkü o arada onlara belgeselden önce bir haber çıkmıştı. Necmi amcaya, nefeslensin diye çay getirdiler. Necmi amca elindeki çay bardağına

bakıp yanındaki muhabire döndü:

“Dolmuşlar yeri gelir ambulans olur kızım.
Bunu da yazmayı unutmayın.”

Başkent Ankara'yı gezmeye çıkmadan önce sizleri büyük bir serüven bekliyor:

Tulpar'la göklerde dolaşmaya,

Tarihi Ankara sokaklarında Ayşe ile topaç çevirmeye,

Kerim ve sevimli tavşanı Telo'nun maceralarının peşinden gitmeye,

Tufan'ın yaramazlıklarından aldığı dersleri öğrenmeye,

Güvercin Sokak'ta misket atmaya,

Ankara Kalesi'nin burçlarında yaşayan kedileri keşfetmeye,

Elmadağ'ın elmalarını aramaya,

Ve dolmuşçu Necmi amcanın anılarını dinlemeye

Hazır mısınız?

T.C.
ANKARA
BUYUKSEHIR
BELEDIYESI
BASIN YAYIN VE HALKLA
İLİŞKİLER DAİRESİ

ISBN 978-605-9347-27-3

9 786059 347273